

OBLASŤ : ČLOVEK A HODNOTY

Náboženská výchova – evanjelické náboženstvo

ISCED 2

9. ročník

Časový rozsah vyučovania: 33 hodín

Stupeň vzdelania: nižšie sekundárne – II. stupeň

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

Charakteristika predmetu:

Predmet náboženská výchova - evanjelická je povinný voliteľný predmet na druhom stupni základných školách. Náboženská výchova má dôležitú úlohu pri formovaní osobnosti dieťaťa a jeho myslenia. Rozvíja duchovný svet žiakov – prostredníctvom zvesti zákona a evanjelia umožňuje spoznávať žiakom Trojjediného Boha zjaveného v Písme Svätom.

Prostredníctvom procesu náboženskej socializácie a interiorizácie biblického posolstva napomáha procesu objavovania možností a nutnosti individuálnych zmien žiakov, ktoré vedú v procese posvätenia k osvojovaniu si pozitívnych morálnych hodnôt a postojov, čím výrazne prispieva k spoločenskej inklúzii a kohézii.

Základné biblické znalosti a poznávanie pôsobenia Trojjediného Boha v dejinách sa stáva pre žiaka základným interpretačným kľúčom k uvedeniu do kultúrnych výtvorov minulých generácií (bez pochopenia ktorých nemožno úplne pochopiť ani súčasnú generáciu), ako i kľúčom k pochopeniu a interpretácii každodenných rituálov a tradícií. Ich pochopenie a tvorivé uchopenie uspôsobuje žiaka k tvorivému hľadaniu riešení problémov jeho budúcnosti. Tým sa stáva významným nástrojom v tvorbe identity žiaka.

Súhrnne teda môžeme povedať, že poslaním tohto predmetu je napomôcť žiakom v hľadaní (ukázať žiakom) správnej cesty v živote, hľadaní jeho zmyslu a aktívnemu poznaniu Božieho plánu záchrany vo viere v Pána Ježiša Krista.

Žiaci na druhom stupni cirkevných základných škôl sa na hodinách evanjelického náboženstva predovšetkým oboznamujú so základnými biblickými pojmami a biblickými príbehmi. Pomocou biblických príbehov a konkrétnych vedomostí z Božieho slova si budujú vlastné poznanie Božej existencie, ktoré im umožňuje aktívne participovať na živote Božieho ľudu a pod pôsobením Slova a Ducha stvárňovať svoj život.

Ciele predmetu:

Cieľom náboženskej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na 2. stupni základnej školy je:

1. Vzbudiť záujem o Slovo Božie – Bibliu, modlitbu, duchovnú pieseň, o duchovné hodnoty a aktívny kresťanský život v cirkvi.
2. Napomáhať prehlbovanie vzťahu s Pánom Bohom a s ľuďmi.
3. Pomáhať zorientovať sa v zložitých morálnych, sociálnych, ekonomických a politických situáciách.
4. Motivovať pre správnu duchovnú orientáciu v spleti náboženských a ezoterických prúdov v dnešnej globalizovanej spoločnosti.
5. Formovať osobnosť študujúcich vo vyučovacom procese predmetu.
6. Viest' k osvojeniu nevyhnutných poznatkov dogmatiky, všeobecných kresťanských dejín, dejín ECAV na Slovensku a formovať historické vedomie.
7. Zvýrazniť a prehĺbiť vzťah človeka k prírode z pohľadu viery ako k Božiemu stvorenstvu a motivovať k zodpovednosti.
8. Podnecovať aktivizáciu, dynamizáciu a integráciu rozumových, emocionálnych a vôľových vlastností a zorientovať ich v duchovných hodnotách.

Obsah predmetu:

Náboženská výchova – evanjelická na druhom stupni cirkevných základných škôl má po obsahovej stránke ponúknuť prehĺbenie vedomostí z Biblie, jej kníh a biblických príbehov a udalostí Starej a Novej zmluvy. Žiaci získavajú prehľad o historickom vývine cirkvi, cirkevných dejinách a učení našej cirkvi. Oboznamujú sa s inými kresťanskými cirkvami, náboženstvami a učia sa varovať nežiaducim vplyvom siekt. Učia sa poznať kresťanský pohľad na etické otázky v spoločnosti a vedieť zaujímať správne postoje na základe Božieho slova.

Vzdelávací štandard

Vo vyučovaní náboženskej výchovy / evanjelického náboženstva je potrebné zdefinovať štandardy, ktoré vychádzajú zo skutočnosti, že v tomto predmete chceme odovzdať konkrétne vedomosti. Zároveň chceme učiť aj k správnym postojom v živote kresťana, vychádzajúcim z poznania Božieho slova, osobného vzťahu k Pánu Bohu, k spoločenstvu ľudí a k svetu, v ktorom žije.

Dôležitú úlohu tu zohráva hodnotová orientácia žiakov a osvojenie si správnych postojov. Predmet náboženská výchova má duchovný charakter a z toho vychádza aj jeho zameranie. Získavané vedomosti a zručnosti sú dôležité pre praktický život. Pomáhajú pri správnej orientácii v súčasnosti, pomáhajú pri humanizácii, vytváraní priaznivej klímy v škole a spoločnosti. Budujú vnútorný svet žiakov a kladné charakterové vlastnosti.

Vzdelávací štandard pre predmet náboženská výchova / evanjelické náboženstvo vo svojej obsahovej časti zahŕňa základné poznatky z tematického okruhu – kmeňové učivo. Obsahový štandard obsahuje kmeňové učivo určujúce, čo má žiak vedieť a výkonový štandard špecifikuje konkrétne ciele vyučovacieho procesu. Štandardy vo vzdelávacej oblasti sa formulujú jednoduchšie ako vo výchovnej. Vo svojej výkonovej časti ukazujú, čo si má žiak osvojiť. Osvojené formy správania má byť vidieť nielen na vedomostiach, ale predovšetkým na správaní žiaka. Kognitívne znalosti spolu s afektívnym prežívaním sú predpokladom pre hodnotovú reflexiu a následnú motiváciu pre požadované správanie.

9. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

- 1 TC Dejiny – 20. storočie**
  - ECAV na Slovensku, jej konštituovanie po vzniku ČSR až po rok 1989
  - Osobnosti cirkvi a prenasledovanie duchovných ECAV v komunizme
- 2. TC Služby Božie**
  - Božie slovo pre človeka a odpoveď človeka na Božie slovo
  - Prvé zbory, spoločenstvo kresťanov a poriadok Služieb Božích
- 3. TC Religionistika – Náboženstvá sveta**
  - Prehľad od prvotných náboženstiev a svetonázorov až po postmodernizmus
  - Základné znaky a prejavy jednotlivých náboženstiev

4. TC**Dogmatika – Prvý článok Kréda**

- Trojjediný Boh a rôzne predstavy Boha, vedecké názory
- Postoj kresťana k smrti, viera vo vzkriesenie a večný život

9. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Stupeň	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
9.ročník / Kvarta			
II. / 9. / 1.	1. Dejiny – 20. storočie		6 hod.
	Konštituovanie ECAV	- žiak sa zoznámi so zmenami v živote ECAV po transformácii politických pomerov v Rakúsko-Uhorsku v roku 1918 a vzniku ČSR	- žiak pozná osobnosti, ktoré stáli pri zrode ECAV na Slovensku (J. Janoška, M. Ivanka)
	D. Bonhoeffer	- žiak spoznáva osobnosť, ktorá sa podieľala na odboji voči fašizmu v Nemecku	- žiak pozná životopisné údaje D. Bonhoefera - žiak vie zhodnotiť potrebu totálneho nasadenia života v boji proti akejkolvek totalite
	ECAV v čase nástupu komunizmu	- žiak sa zoznámi s postojmi ECAV voči komunistickému režimu v jeho začiatkoch	- žiak pozná základné postoje ECAV ku komunistickému štátu
	1948 - 1989	- žiak sa zoznámi so základnými životopisnými údajmi prenasledovaných farárov a farárov ECAV prenasledovaných komunistickým režimom (P. Uhorskai, J. Juráš, skupina KVAP, D. Bancíková)	- žiak vie vymenovať najdôležitejšie príčiny prenasledovania duchovných ECAV komunistickým štátom - žiak pozná stručné životopisy a osudy evanjelických farárov: P. Uhorskai, J. Juráša, skupiny KVAP, D. Bancíkovej)
	ECAV v období normalizácie	- žiak sa dozvedá o vývoji ECAV v období normalizácie 1969-1989	- žiak dokáže bez akýchkoľvek predsudkov zaujať postoj ku ECAV v období normalizácie
II. / 9. / 2.	2. Služby Božie		6 hod.
	Boh sa zjavuje človeku	- žiak spoznáva na pozadí biblických príbehov o Abrahámovi, Mojžišovi ako Boh prichádza k človeku - žiak spoznáva na pozadí udalostí o Ježišovi Kristovi ako sa Boh znižuje ku človeku	- žiak pozná Biblické príbehy, v ktorých Boh oslovuje človeka - žiak chápe, že v Kristovi sa Boh znížil k človeku a prejavil tým svoju veľkú lásku

	Slovo Božie v človeku	- žiak je vedený ku pochopeniu, že Božie slovo je niečo prirodzene patriace do života človeka a potrebné pre nájdenie zmyslu života a vnútorného pokoja	- žiak vníma Božie slovo ako každodennú potrebu pre svoj život - žiak vníma Bibliu ako priestor stretnutia s Bohom
	Deň sviatočného odpočinku	- žiak spoznáva znenie, obsah a význam 3. Božieho prikázania - žiak je vedený ku premýšľaniu o význame odpočinku pre život človeka - žiak je oboznámený s obsahom sviatku sabat – oddeleného dňa - žiakovi je vysvetlené prečo kresťania oslavujú nedeľu	- žiak vie podať znenie 3. Božieho prikázania - žiak vie vysvetliť význam 3. Božieho prikázania - žiak dokáže vysvetliť význam odpočinku v živote človeka - žiak chápe potrebu dňa oddeleného pre Boha - žiak dokáže vysvetliť význam nedele pre kresťanov
	Potreba spoločenstva	- žiak je vedený ku pochopeniu významu kresťanského spoločenstva pre svoj život	- žiak chápe význam kresťanského spoločenstva pre svoj život - žiak si uvedomuje, že v Bohu ako svojom Otcovi sme si navzájom bratmi a sestrami, čo nás zaväzuje k láske, úcte a vzájomnej službe
	Poriadok Služieb Božích	- žiak je oboznámený so základným poriadkom Služieb Božích - žiak sa zoznamuje s poriadkami iných ako hlavných Služieb Božích s pomocou Evanjelického spevníka	- žiak pozná poriadok riadnych nedeľných Služieb Božích - žiak vie v spevníku vyhľadať poriadky SB - žiak dokáže v spevníku nájsť piesne a iné súčasť poriadku Služieb Božích
II. / 9. / 3.	3. Religionistika Náboženstvá sveta		12 hod.
	Prvotné náboženstvá	- žiak sa zoznámi s prvotnými náboženstvami, spoznáva ich typické prejavy	- žiak vie popísať a rozoznať znaky a prejavy prvotných náboženstiev teoreticky, ale aj v ich prejavoch v súčasnosti
	Polyteistické	- žiak spoznáva najznámejšie polyteistické náboženstvá, ich mytológiu, učenie a prax	- žiak sa vie zorientovať v základných polyteistických náboženstvách - žiak pozná základy učenia, praxe so zreteľom na používanie dnes (príslovia, ustálené slovné spojenia a pod.)
	Východné – India	- žiak spoznáva najznámejšie východné náboženstvá Indie, ich učenie, prax, šírenie a popularitu v západnom svete	- žiak sa orientuje v základnej problematike učenia a praxe vybraných východných náb. so zreteľom na ich popularitu v našom prostredí

	Monoteistické	<ul style="list-style-type: none"> - žiak spoznáva najznámejšie monoteistické náboženstvá, ich učenie a prax - žiak sa učí o dôležitosti judaizmu pre kresťanstvo, zoznami sa s rozdielmi v rámci každého z týchto náboženstiev 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa orientuje v učení a praxi uvedených monoteistických nábož. - žiak dokáže prekonať predsudky a čo najobjektívnejšie
	Svetonázory Deizmus	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa oboznámi so základnými pojmami súvisiacimi s uvedenou problematikou - žiak sa dozvie, čo znamená slovo „svetonázor“ - žiak sa zoznamuje so základmi deizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vie definovať pojem „svetonázor“; orientuje sa v základnej problematike s týmto súvisiace - žiak pozná základné znaky deizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi
	Panteizmus	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa zoznamuje so základmi panteizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná základné znaky panteizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi
	Ateizmus	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa zoznamuje so základmi ateizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná základné znaky ateizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi
	Nihilizmus Satanizmus	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa zoznamuje so základmi nihilizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná základné znaky nihilizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi
	New Age Postmodernizmus	<ul style="list-style-type: none"> - žiak sa zoznamuje so základmi New age, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi - žiak sa zoznamuje so základmi postmodernizmu, jeho typickými dôrazmi a dôsledkami z toho plynúcimi 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak pozná základné znaky New age - žiak pozná základné znaky postmodernizmu, jeho dôrazy a ich význam v praxi
II. / 9. / 4.	4. Dogmatika 1. článok Kréda		7 hod.
	Boh	<ul style="list-style-type: none"> - žiak opakuje znenie Viery všeobecnej kresťanskej - žiak sa zoznamuje s rôznymi ľudskými predstavami Boha - žiak spoznáva základné tézy učenia o Svätej Trojici - žiak sa zoznamuje so vzťahom medzi zákonom a evanjeliom v živote kresťana 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak dokáže podať znenie Viery všeobecnej kresťanskej - žiak vie vymenovať a zhodnotiť niekoľko nesprávnych predstáv o Bohu - žiak dokáže vymenovať osoby Svätej Trojice a vysvetliť ich vzťahy a úlohy - žiak vie vysvetliť pojmy zákon a evanjelium

	Teórie vzniku sveta	- žiak sa zoznamuje biblickým opisom stvorenia sveta	- žiak vie podať obsah príbehu o stvorení sveta a človeka - žiak si uvedomuje Božie neustále stvoriteľské konanie v tomto svete
	Veda a viera Viera v modernej dobe	- žiak opakuje pojem viera, kresťanská viera - žiak sa zoznamuje s dialógom medzi vedou a vierou	- žiak vie definovať pojem viera a charakterizovať kresťanskú vieru ako vzťah dôvery
	Smrť, vzkriesenie, večný život	- žiak opakuje znenie Viery všeobecnej kresťanskej s dôrazom na 3. článok - žiak sa zoznamuje s biblickými veršami, ktoré hovoria o hriechu človeka, Božej milosti a odpustení - žiak sa zoznamuje s biblickými textami, ktoré hovoria o odsúdení tých, ktorí neprijali Božiu milosť a odpustenie - žiak sa zoznamuje s textami, ktoré hovoria o poslednom súde - žiak diskutuje o umieraní a smrti ako o nevyhnutnej súčasti života človeka	- žiak pozná znenie Viery všeobecnej kresťanskej - žiak vie v Biblii vyhľadať a vysvetliť verše, ktoré hovoria o hriechu človeka, Božej milosti a odpustení - žiak dokáže nájsť a jednoducho vysvetliť biblické miesta, ktoré hovoria o odsúdení a zatratení - žiak dokáže pomocou biblických textov opísať posledný súd - žiak chápe, že umieranie a smrť sú nevyhnutnou súčasťou ľudskej existencie

V prípade časovej rezervy bude opakovanie učiva, aktivity, prechádzky (exkurzie), tvorba projektov, žiackych prác a pod.

Kľúčové kompetencie

Kompetencie k učeniu sa

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu sa reči Biblie
- vníma a chápe svet súbežne s kresťanským pohľadom a pohľadom prírodných a humanistických vied

Kompetencie k riešeniu problémov

- pochopí a snaží sa riešiť problém s dôrazom na etický princíp
- plánuje riešenie problému a uvedomuje si dôsledky riešenia
- vie zhodnotiť výsledky svojich činov, zdôvodňuje ich
- navrhuje riešenia z kresťanského pohľadu
- vie obhájiť dôsledky svojich činov a slov, rešpektuje rôznorodosť názorov v okolí

Kompetencie komunikačné

- formuluje svoje myšlienky, rozvíja svoje komunikačné schopnosti
- zapája sa do diskusie, obhajuje svoj názor, diskutuje o názoroch iných
- využíva rôzne druhy komunikačných prostriedkov a informačné technológie
- pozná zmysel symbolického vyjadrovania sa v Biblii a v cirkvi
- vyjadruje sa výstižne, jasne a kultivovane

Kompetencie sociálne a interpersonálne

- účine spolupracuje vo dvojiciach a v skupine
- prispieva k diskusii v skupine a chápe potrebu spolupráce pri riešení danej úlohy
- vytvára si pozitívny obraz o sebe a podporuje zdravý sebarozvoj
- ovláda a riadi svoje konanie, váži si seba aj druhých
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí a zvažuje ich konanie
- podieľa sa na príjemnej atmosfére v skupine a triede
- upevňuje medzilidské vzťahy, ponúka pomoc alebo dokáže o ňu požiadať

Kompetencie občianske

- rešpektuje, chráni a oceňuje kultúrne a historické dedičstvo
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty a uplatňuje princípy demokracie
- rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia
- prejavuje pozitívny postoj k umeleckým hodnotám
- chápe svoje osobné záujmy v spojení so širšou skupinou ľudí, dokáže sa podriaďiť
- odmieta nátlak a hrubé zaobchádzanie
- rešpektuje presvedčenie druhých ľudí, ich kultúrne a etnické rôznorodosti

Kompetencie pracovné

- vytvára si pracovné návyky a prácu prijíma pozitívne
- je flexibilný a schopný prijať rôzne zmeny
- pristupuje zodpovedne k uskutočneniu svojich cieľov
- prácu vníma ako zdroj príjmu zaisťujúcu určitú životnú úroveň
- stanovuje si ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy

Kompetencie existencionálne

- objavuje zmysel pravdy a spravodlivosti
- chápe zmysel života a pozitívne hodnotí svoj život
- je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov, priateľstva, rodiny, manželstva a pod.
- objavuje hranice života – smrť a kresťanský pohľad na večný život
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov
- preberá zodpovednosť za svoje konanie
- vníma dôležitosť rozhodovania sa na základe poznania a skúseností pre svetonázorový postoj
- vie oceniť hodnotu ľudského života a váži si ju
- uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho výzor a výkon

Prierezové témy

Enviromentálna výchova

- žiak prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody
- žiak je vedený k ochrane prírody jako Božieho stvorenstva

- žiak chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu

Multikulturálna výchova

- žiak chápe dôležitosť kultúry v živote človeka
- žiak je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram
- žiak pozná kultúru Izraelcov
- žiak pozná kultúru národov v Starej zmluve a Novej zmluve
- žiak pozná kultúru rôznych druhov národov, národností a náboženstva
- žiak rozlišuje základné znaky svetových náboženstiev

Osobnostný a sociálny rozvoj

- vie oceniť hodnoty kresťanstva
- učí sa vnímať Služby Božie jako dôležitú súčasť v živote kresťana
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život

Regionálna výchova

- žiak pozná tradície svojho národa a kultúry
- žiak vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi
- žiak pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť
- žiak chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam
- žiak pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí náboženské tradície a národné (kultúrne)

Tvorba projektu a prezentačné schopnosti

- žiak v spolupráci so skupinou vypracuje zadanú úlohu podľa požiadaviek
- žiak vie prezentovať svoje výsledky
- žiak pracuje s rôznymi informáciami a využíva ich na prezentáciu práce
- vyhľadáva nové informácie a dokáže sa o nich podeliť s ostatnými

Medzipredmetové vzťahy

Etická výchova

- dokáže riešiť etické problémy (Dekalóg)
- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí
- pozitívne vníma svoje okolie
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka
- pozná najväčšie sekty a ich vplyv na človeka a spoločnosť

Výtvarná výchova

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch
- vie znázorniť rôzne symboly a vysvetliť ich
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť

Hudobná výchova

- zaspieva piesne kresťanského charakteru
- pozná známe piesne z Evanjelického spevníka

Dejepis

- orientuje sa v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov
- pozná historické udalosti doby Starej zmluvy a Novej zmluvy

- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy
- orientuje sa vo svetových náboženstvách a ich vplyvu na jednotlivé krajiny

Zemepis

- vie nájsť krajiny kde sa odohrávajú historické udalosti Biblie
- orientuje sa na mape
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev

Informatika

- vytvára projekty prostredníctvom IKT
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky
- dokáže vypracovať zadanie na počítači
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce sa ECAV a iných kresťanských www. stránok